

Notat

Bilag 1. Baggrund om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere (§ 95) og borgerstyret personlig assistance (BPA) (§ 96)

Støtte til borgere med omfattende behov for hjælp er et komplekst område, da serviceloven giver mulighed for, at kommunerne kan yde den nødvendige støtte på forskellige måder. Overordnet er der tre måder, der bl.a. adskiller sig ved graden af fleksibilitet og ved om borgeren skal være arbejdsleder og arbejdsgiver:

- 1) Såkaldt punkthjælp, der kan være en kombination af en eller flere af følgende: personlig pleje, praktisk hjælp i hjemmet og madordning (§ 83), aflastning eller afløsning (§ 84), socialpædagogisk bistand til støtte i eller uden for hjemmet (§ 85) eller ledsagelse til borgere, der på grund af betydelig og varig funktionsnedsættelse ikke kan færdes alene (§ 97). Her er borgeren ikke hverken arbejdsleder eller arbejdsgiver.
- 2) Hjælperordning efter § 95, som giver mere fleksibilitet og kontinuitet i tilrettelæggelse af hjælpen i hjemmet, idet at borgeren kan ansætte egne hjælpere til personlig pleje og praktisk hjælp i hjemmet og afløsning/aflastning (§§ 83 og 84), hvis der er tale om mere end 20 timer om ugen. Her er borgeren som udgangspunkt arbejdsleder og arbejdsgiver. Udover hjælp efter § 95 kan borgeren også modtage anden støtte, fx socialpædagogisk støtte eller ledsagelse.
- 3) Borgerstyret personlig assistance (§ 96), hvor borgeren kan ansætte hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse. Borgeren er som udgangspunkt arbejdsleder og arbejdsgiver. Udover BPA kan borgeren også modtage anden støtte efter serviceloven mv., fx hjælpemidler, om end BPA-ordningen i sig selv fleksibelt dækker borgerens behov bredt, fx ift. ledsagelse.

Det overordnede formål med reglerne om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere (§ 95) og borgerstyret personlig assistance (§ 96) er at skabe grundlag for fleksible ordninger, der tager udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse, så borgeren kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv.

31-05-2022

Sagsnummer I F2
2021 - 10031

Sagsnummer i eDoc
2021-0404007

I begge ordninger er borgeren som udgangspunkt både arbejdsleder og arbejdsgiver. Borgeren kan i begge ordninger indgå en aftale med en nærtstående eller en forening eller privat virksomhed om at være arbejdsgiver for hjælperne. Opgaven med at være arbejdsleder påhviler som udgangspunkt fortsat borgeren i begge ordninger. Dog kan der i særlige tilfælde med § 95 være mulighed for, at en nærtstående også kan varetage opgaven med at være arbejdsleder. Denne mulighed findes ikke i BPA-ordningen (§ 96). Det skyldes den forskellige karakter, som ordningen har, hvor BPA-ordningen i sin karakter af at være mere fleksibel og dække flere behov forudsætter en selvstændig varetagelse af arbejdslederrollen i det daglige.

BPA-ordningen er som udgangspunkt rettet mod borgere med mere massive og sammensatte hjælpebehov, hvor borgerens behov ikke kan dækkes ved almindelig personlig og praktisk hjælp eller ledsagelse efter andre bestemmelser i serviceloven m.v. Et højt aktivitetsniveau giver ikke nødvendigvis ret til en BPA-ordning, hvis borgerens behov kan sammensættes på en fleksibel måde, med anden udmåling af hjælp.

Der er et vist politisk handlerum i lovgivningen, der har indflydelse på kommunens serviceniveau. Det er med § 96, stk. 3 muligt politisk at beslutte at udvide målgruppen for BPA-ordningen til også at omfatte borgere, der *ikke* har en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Socialudvalget valgte d. 21. oktober 2009 ikke at benytte denne mulighed i Københavns Kommune. Den 1. september 2021 blev muligheden igen drøftet i Socialudvalget, uden at beslutningen fra 2009 blev ændret.

Til orientering benytter heller ikke Aarhus Kommune § 96, stk. 3, selvom de har flere BPA-ordninger end København. Forskellene mellem BPA-ordninger i Aarhus og København formodes at skyldes en række ting, herunder at, BPA-ordningen er opfundet i Aarhus, at der er større udbud af handicapboliger i Aarhus i forhold til København pr. indbygger, og forskelle i visitationspraksis, hvor København i højere grad har mulighed for og benytter sig af andre tilbudstyper, som fx personlig pleje og praktisk støtte i hjemmet (§ 83) og ledsagelse.

I boksene nedenfor beskrives de to typer af fleksible hjælperordninger mere indgående.

Beskrivelse af ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95:

Serviceovens § 95 vedrører kontant tilskud til ansættelse af hjælpere. Særligt relevant i denne sammenhæng er § 95, stk. 2, hvor borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for personlig hjælp og pleje, støtte til løsning af nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og afløsning/aflastning i mere end 20 timer ugentligt, som kan vælge at få udbetalt et kontant tilskud til betaling af hjælpere.

Levering af hjælp efter reglerne om kontant tilskud, omfatter den hjælp der skal gives i selve hjemmet. Der kan altså kun ydes hjælp til konkrete opgaver i form af personlig hjælp, pleje og praktiske opgaver i hjemmet.

Det er en betingelse for ordningen efter § 95, stk. 2, at borgeren kan være arbejdsleder for de ansatte. Det betyder, at borgeren skal være i stand til at tilrettelægge hjælpen og fungere som daglig leder for hjælperne, fx mht. at udvælge hjælpere til ansættelse, udarbejde jobbeskrivelser og vagtplaner, varetage instruktion af hjælpere mv.

Det er desuden en betingelse, at borgeren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre borgeren indgår en aftale med en nærtstående eller en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der så er arbejdsgiver for hjælperne.

Efter servicelovens § 95, stk. 3 kan kommunen i særlige tilfælde vælge i stedet at udbetale tilskuddet til en nærtstående person, som helt eller delvist passer borgeren. Det kan være, hvis kommunen vurderer, at borgeren ikke selv vil være i stand til at fungere hverken som arbejdsgiver eller arbejdsleder for hjælperne, eksempelvis som følge af udviklingshæmning, hjerneskade eller kognitive funktionsnedsættelser. Det er en forudsætning, at både borgeren (eller eventuelle værge) og den nærtstående ønsker denne løsning. Tilskuddet ydes til den nærtstående og ikke til den borger, der har behovet for hjælp.

Beskrivelse af BPA-ordning efter servicelovens § 96:

Det fremgår af servicelovens § 96, at kommunen skal tilbyde borgerstyret personlig assistance. Dette skal ydes som tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Borgerne skal have et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte.

Det er en betingelse, at borgeren er i stand til at være arbejdsleder for hjælperne. Det betyder, at borgeren skal være i stand til at tilrettelægge hjælpen og fungere som daglig leder for hjælperne, fx mht. at udvælge hjælpere til ansættelse, udarbejde jobbeskrivelser og vagtplaner, varetage instruktion af hjælpere mv.

Det er desuden en betingelse, at borgeren er i stand til at fungere som arbejdsgiver for hjælperne. Borgeren kan uddelegere denne opgave til en nærtstående eller en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet. Derefter vil tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der så er arbejdsgiver for hjælperne. Arbejdsgiverbeføjelserne i forhold til hjælpere vedrørende spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af hjælpere varetages i så fald af den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed i samråd med borgeren.